

ÇAĞATAY DİLİ ÖRNEKLERİ II

Gedai divanından parçalar

J. ECKMANN

Gedai (kendi şiirlerinde Geda, Nevai'de Mevlâna Gedai) XV. asırda yaşayan belli başlı Çağatay şairlerindedir. Asıl ismi bilinmemektedir. Hayatı hakkında da pek az bilgimiz vardır. Nevai, Mecâlisü 'n-nefâis'inin III. meclisinde, Gedai'nin Ebülkasım Babur (1452—1457) zamanında büyük bir şöhret kazanmış olduğunu ve doksan yaşını geçtiği halde henüz hayatta olduğunu kaydetmektedir.¹ Mecâlisü 'n-nefâis h. 897/1491—92 de meydana getirilmiş olduğuna göre, şairimizin 807/1404—05 sıralarında doğmuş olduğu anlaşılıyor. Bundan başka Nevai, Muhâkemetü 'l-lûgateyn'de, Timur zamanından Şahrüh devrinin sonuna kadar zuhur eden Türk şairleri arasında Sekkâki, Haydar Harezmi, Atai, Mukimi, Yakini ve Emiri ile birlikte Gedai ismini de zikretmektedir.²

Gedai'nin iki matlaı Mecâlisü 'n-nefâis'te nakledilmiştir (aşağıda II ve XXV numaralı gazellerin 1. beyitleri). Bundan başka güzel bir yazma divanı Paris'te Bibliothèque Nationale'de muhafaza edilmektedir.³ *Divan-ı Geda* başlığını taşıyan bu divan 231 gazeli, 1 müstezadı ve 5 kıtayı içine almaktadır. Divanın sonu kopmuş olduğundan, müstensih'in adı ile istinsah tarihi ve yerini bildirdiği tahmin edilen kısım eksiktir. Blochet'ye göre, XVI. asrın başlarında istinsah edilmiş olması ihtimali vardır.

¹ İstanbul Üniversite Ktp. No. T 841, 65b—66a; Alişer Navoiy, *Tanlangan asarlar*, III, Taşkent 1948, 85. s.

² Mir Ali Şir Nevai, *Muhâkemetü 'l-lûgateyn* (Ahmed Cevdet neşri), Kitaphane-i İkdâm 12, İstanbul 1315/1899, 160. s.; Alişer Navoiy, *Tanlangan asarlar*, III, 205. s.

³ E. Blochet, *Catalogue des manuscrits turcs*, Paris 1932, No. 981, 93b—161a (aynı mecmuanın birinci kısmında Çağatay şairi Lûtfi'nin divanı vardır).

Bildiğime göre, Gedai üzerinde şimdiye kadar hiç bir araştırma yapılmamıştır. Fuat Köprülü, *Dokuzuncu ve onuncu asırlardaki Çağatay şairleri* (Türk Yurdu VI, seri 1, 1330/1914) adlı makalesinde, Nevai'nin Muhâkemetü 'l-lûgateyn'ine dayanarak Gedai adını zikrettiği halde (2128.s.) Mecâlisü 'n-nefâis'teki kayıtları nasılsa atlamıştır; *Çağatay edebiyatı* (İslâm Ansiklopedisi III, 1945, 293. s.) maddesinde ise, esas itibariyle Blochet'nin Gedai hakkında söylediklerini tekrarlamakta ve şairin divanını göremediği için, edebî kudreti hakkında bir şey söylemeğe imkân olmadığını ilâve etmektedir. İtalyan türkologu Alessio Bombaci'nin *Storia della letteratura turca* (Milano 1956, 127. s.) adlı kitabında, Nevai'den önce yazı yazan lirik şairler arasında Gedai'nin yalnız ismi zikredilmiştir; son yıllarda Sovyetler Birliğinde Nevai'nin çağdaşları ile meşgul olan eserlerde veya "Özbek,, edebiyatı tarihlerinde Gedai'nin ismi bile geçmemektedir.¹

Elimizdeki divanına dayanarak, Gedai'nin kudretli bir şair olduğunu söyleyebiliriz. Aruzu iyi kullanmaktadır. Diğer Çağatay şairlerinde görüldüğü gibi, Gedai'nin divanında da en çok kullanılan vezin, remel bahrinden *fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün*'dür. Fakat muzari, müctes, recez ve hafif bahirlerinin ve bilhassa hezec bahrinin çeşitli vezinlerine rastlamak da mümkündür.

Gazellerinin çoğu 5 veya 7, bir ikisi 9, 1 tanesi de 12 beyitten ibarettir. Bir kaç gazeli de natamamdır. 13 beyitten müteşekkil olan en uzun gazeli Sultan Halilullah isminde bir şehzadenin medhi hakkındadır (aşağıda XLI numaralı gazel).

Gedai, ele aldığı mevzu bakımından ananevî yolda yürümektedir. Terennüm ettiği hemen hemen yegâne mevzu, sevgilisinin güzelliği ve nazı ile kendi ümitsiz aşkıdır. Bunun dışına pek çıkmamaktadır. Şair, divan edebiyatı kalıpları dahilinde kalmakla beraber, ifrata kaçmaz. Üslûbu oldukça tabîî, dili basittir. Bazı

¹ Nevai ve eserleri üzerinde şimdiye kadar yapılan en ciddi araştırma, E.É. Bertel's'in *Navoi. Opit tvorçeskoj biografii* (Moskova-Leningrad 1948. İlimler Akademisi yayınlarından) adlı kitabıdır. Bunun, Nevai'nin çağdaşlarına (Sekkâki, Atai, Lûtfi, Hüseyin Baykara) tahsis edilen «Timuriler devrinde Türk şiiri» (53-76. s.) adlı bölümünde Gedai yoktur. Özbek edebiyat tarihçisi Êrgaş Rustamov'un «Voprosı uezbekskoj literaturı. Literaturno-kritičeskie stat'i. Sbornik» (Taşkent, 1959) adlı eserde çıkmış olan *Narodnie elementi v uezbekskoj poëzii pervoj polovinu XV veka* (371-414. s.) adlı etüdünde de Gedai'ye yer ayrılmamıştır. Müellif, yalnız Ahmedî, Yusuf Emirî, Yakini, Haydar Harezmi, Sekkâki, Atai ve Lûtfi'nin eserlerini incelemektedir.

gazelleri, bilhassa sevgilisinden kendisini unutmamasını rica ettiği küçük gazeli (aşağıda No. IV) tabiiliği ve canlılığı ile temayüz eder.

Çağdaşlarının dilindeki gibi, Gedai'nin dilinde de, Nevai'de görülmeyen bir takım Oğuz hususiyetleri ve bazı arkaizmler vardır. En göze çarpanları: 1) 1. ve 2. şahıs iyelik eklerinden önce — eski Anadolu türkçesinde olduğu gibi — düz vokalli tabandan sonra da yuvarlak bağlayıcı vokalin kullanılması: *cân-um-ung* (XXI, 1), *firâq-um-ı* (XII, 2), *ağz-ung-a* (135b:2), *dudaq-ung* (108a: 1 aş); 2) *minüm* 'benim' (152b:12);(3) *-duq/-dük*'lü isim-fiil: *siv-dügüm dildâr* (130a: 5); 4) *ile* yerine *-la*: *aning-la* (152a: 1 aş), *sacıng-la* (138a: 1 aş); 5) *-lu/-lü* eki: *devlet-lü qul* (109b: 8), *qan-lu* (XXIII, 5), *taş bağır-lu* (104b: 8), *tat-lu* (104a: 8). Oğuzca kelimeler: *delü* (148b: 9), *digül* (116b: 7), *küneş* (104b: 4) v. b. Kıpçakça kelime: *oram-ung* 'sokağın' (108b: 1). Arkaizmler arasında en dikkate değer, *ayaq* kelimesinde *d/d'*'nin muhafazası: *adaqı* 'ayağı' (XXV, 4), *adaqingğa* (119b: 1).

İleride Gedai'nin bütün divanını neşretmek niyetindeyiz. Şimdilik, çağatayca derslerimizde okutulmak üzere, bazı örneklerin yayımlanmasıyla iktifa ediyoruz.

I

(96b : 1—7)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 آی قل اللهم ما لك ملكی ایچره پادشاه
یرلیکینک اثباتی اوچون ایکی عالم دور کواه
- 2 قدرتینک درکینه ایروور عاجز و قاصر عقول
امریتیکا حیران و سرکردان سپهر و مهر و ماه
- 3 صولتینک بیر دمده حقا رطب و یابسنی تمام
کن فکان امری بیلا قیلغای مسخر بی سپاه
- 4 خازدین خرما قیلور پیدا و قامیشدین شکر
قطره سودین بی آدم زهی صنع اله
- 5 ید قدرت یرلا بو عرش معلقنی ینا
ساقلار اوش فرش مطبق اوستیده بی اشتباه
- 6 خاکساری دور مقصر منفعل مسکین کدا
جرم وادی سینده سرکردان بسی روی و راه
- 7 کر هدایت نوری هادی بولاسا بیچارهغه
ظلمت ایچره قالدی و اوویلا دروغ و درد و آه

II

(97b : 3—9)

Remel - - - | - - - | - - - | - - -

- 1 آه کیم دیوانه کونکلوم مبتلا بولدی ینا
یو کونکلونک ایلکیدین جانغه بلا بولدی ینا
- 2 دوستین آیردی بو چرخ جفا کسترینا
ای دریفا حاجت دشمن روا بولدی ینا
- 3 نیچه بولسون ساقیا آخر غبار خاطریم
توت می صافی که هنگام صفا بولدی ینا
- 4 خوش دورور ایا پری پیکر بیلاکل کشت کیم
بوستان و باغ ارم دلکشا بولدی ینا
- 5 آق اپویندین قویماس ایردینک چیققالی ای شوم رقیب
شکر لله باری کیم یوزونک قرا بولدی ینا
- 6 چین زلفیندین دم اورماغ لیق نی نسبت ای عبیر
بو کنایت باری سیندین بس خطا بولدی ینا
- 7 شاد بولغیل ای کدا کیم موسم نوروزدین
کلبن امید باریک و نوا بولدی ینا

III

(98a : 8—12)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 . ملتفت بولماس بو کونکلوم سیندین ای جان اوزکا کا
ای حبیبیم سین بارینده باری نی سان اوزکا کا
- 2 سین بیکن روح مجسم بار ایکاج ای کورکا کا پای
لاف حسن اورماقلیق آبرور اسرو تاوان اوزکا کا
- 3 یا الهی سیندین ابرو چیقسون اوش دیده لاریم
کر نظرنی سالسام ای سلطان خوبان اوزکا کا
- 4 هیچ روا ایرماس بو ای کافر مسلمان لار ارا
کیم سین اولتورکای سین و انواع بهتان اوزکا کا
- 5 غایت سهو و قصور طبعدین بولغای بیکنیم
سین بارینده بو کدا کر بولسا قربان اوزکا کا

IV

(98b : 9—14)¹

Hezec 0 - - - - | 0 - - - - | 0 - - - -

- 1 بت سیمین بریم بیزنی اونوتما
دوداقی شکریم بیزنی اونوتما
- 2 فلک کا یتتی آهیم نینک توتونی
ایا مه پیکریم بیزنی اونوتما

¹ Bu gazelin metni 147b'nin kenarında da vardır.

- 3 چو تاراج ايلادينك جان و كونكلنى
كوزى غارت كريم بيزنى اونوتما
- 4 سيوار جانيم بيكيم خانيم اميديم
عنيزيم دلبريم بيزنى اونوتما
- 5 كدا قانين جفا بيرلا چو توكتونك
قراقى كافريم بيزنى اونوتما

V

(99a: 10—13; 99b : 1)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 اى كونكل دلبر خيالى چون كه همدم دور سنكا
وادى هجران ايجينده اوزكا نى غم دور سنكا
- 2 الحق اوشبو لطف خلق و حسن استغنا بيلا
كشور كورك ايجره سلطان ليغ مسلم دور سنكا
- 3 اول كوزى اوتلوقى سيودونك اوز حدينكى بيلماين
عشق اوتى هرچه كويدورسا هنوز كم دور سنكا
- 4 قان يوتارمين رشك ايليندين هر كيچه تانكغا ديكين
كيم بچوك باد صبا همراز و همدم دور سنكا
- 5 عيب ايماس تور كر پريشان سين داغى اشفته حال
اى كدا چون آرزوى زلف پرخم دور سنكا

VI

(100 a : 6—10)

Hezec - - ۛ | ۛ - - ۛ | ۛ - - ۛ | ۛ - -

1. یارب مینی اول سرو خراماندین اییرما
اول کوزلاری نرکس کل خندانین اییرما
2. بو بخت پریشانغه ایا کوکب طالع
رحم ایلا داعی اول کل¹ خندان دین اییرما
3. ای چرخ ستمکر مین سرکشته نی زهار
رحم ایلا داعی اول مه تابان دین اییرما
4. بو بندهغه هر جور و جفایی که قیلورسین
قیلغین ولی اول خسرو خوباندین اییرما
5. کر خسته کدا قاینه ناحق کیرار اولسانک
جانیندین ایرغیل ولی جاناندین اییرما

VII

(101b : 1—7)

Remel - ۛ - - - | ۛ - - - | ۛ - - - | ۛ - - -

1. بولغالی کونکلوم کرفتار سر زلف دوتا
عیش دین بیکانه بولدوم درد و غمغه آشنا
2. قیلماغوم دور تا اید قطع نظر کر قیلغاسین
نی و قالغ تینی بیرلا بند¹ بندیم دین جدا

¹ Yazmada yök.

- 3 هر سحر که شوم رقیبیک ایلدا جان حزین
 نیچه کیم آه اورسه ایتور بو غم و درد و بلا
- 4 نوح طوفانیندین آشتی کوزلاریم نینک سیلی آه
 تا نی بیرکایتکوسی دور عاقبت بو ماجرا
- 5 دولت دیداریدین یارب که محروم اولغامین
 با وجود درد عشقینک کر تیلار بولسام دوا
- 6 خوش طیبی سین کیم پرور عاشق دلخسته غه
 خاک پاینک نوش دارو ایشیکینک دارالشفای
- 7 هر غمی کیم کیسه دلبر ساریدین ایتور کدا
 چون عزیزیم نینک غمی سین خیر مقدم مرحبا

VIII

(102a : 3—7)

Remel - 0 - - | - 0 - - | - 0 - - | - 0 - -

- 1 یانه یاز بولدی وتاپتی بوستان نشو ونما
 ای نسیم روح پرور خیر مقدم مرحبا
- 2 ایمدی خوشتور ماه¹ پیکرلار بیلا کلکشت کیم
 باغ رضوان تیک چین بولدی لطیف و جانفزا

¹ Yazmada yok.

- 3 اوش مونونك تيك فصل دا مين وصل دلبردين پيراق
اسرو ظلم اولغاي الهى توماسون تينكرى روا
- 4 كرچه بار ايردى برون اندك غبار خاطریم
شكر لله كیم میسر بولدی انواع صفا
- 5 خواه اولتور خواه تیركوز اختیار ایلکینکدا دور
اول سنينك ناز وعتاينك غه منينك جايم فدا

IX

(102b: 3—9)

Remel - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - -

- 1 كر قبولیت غه قابل توشسه جان جايم سنکا
جانومه منت فدا بولسون بیکیم جايم سنکا
- 2 هرکیشی کونکلیندا کین آخر دمینه فاش ایتار
عرضه قیلغوم مین داعی حالیم نی سلطانیم سنکا
- 3 غافل اولما کوزلاریم نینک یاشیدین کیم ناکهان
موج اوروبان ییتاسون ناکه بو ظوفایم سنکا
- 4 لعل سیراپنک دین اوزسام کر طمعنی تا ابد
سودیک ایچ اولسون حالینک بیر اوج قایم سنکا
- 5 حسن کنجی دورسین وکونکلوم بوزولغان گوشه
شکر کیم توشتی قبول اوش کنج ویرایم سنکا

- 6 مستدام اولسون كال حسن و جاهينك كيم بوكون
مهر و مه حيران ايرور اي كوزي چلپايم سنكا
- 7 نيجه كيم چيكديم ساچينك ينكليق پريشان حال ليق
سورمادينك بير كيم ني بولدى نيتي درخايم سنكا

X

(103a:6—10)

Remel - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - -

- 1 حسن اچينده قدرت يزداني سين سين يا حبيب
بو قر دورينده خوب لار خاني سين سين يا حبيب
- 2 اول اب جانخشي كوركاج رواني انكلاديم
كيم جراحت ليق كونكل درمانى سين سين يا حبيب
- 3 سين پرى وش حورنى ايل آدم اوغلى ساغينور
بيلماين كيم آدمى لار جاني سين سين يا حبيب
- 4 الله الله بوملاحت كيم زلال ايرينك دا دور
خضرينك سرچشمه حيواني سين سين يا حبيب
- 5 كفر زلفونك غه كر اقرار ايلادى مسكين كدا
باك ايماس چون رونق ايماني سين سين يا حبيب

XI

(104a : 1—5)

Muzari - - - | - - - | - - - | - - -

- 1 وصل نکار و فصل بهار و شراب ناب
هر کیمکا دست بیرسه زهی بخت کامیاب
- 2 بستان و باغ فرقینه کور کیم نی تارتادور
هر دم بدم تکلف اوچون سایان سحاب
- 3 کسب کمال قیلدی چمن باد صبحدین
احسند ای نسیم همین بولغای اکتساب
- 4 محبوب کلمندار ایلا هر کنج باغ دا
عیش ایت که بس غنیمت ایرور غره شباب
- 5 بیر بیر ورق مطالعه قیلدی کدا بارین
دیوان کورک ایچینده سینی تاپتی اتخاب

XII

(104b : 3—9)

Muzari - - - | - - - | - - - | - - -

- 1 سروقتیمیزغه ییز کدر ایتینک عجب عجب
ناکه کوز اوچیدین نظر ایتینک عجب عجب

- 2 يوز كورساتيب كوئش كيبي برج كمال دين
شام فراقومي سحر ايتينك عجب عجب
- 3 اول غنچه وصلي دين منكا اي باد عطرسا
الطاف ايتيب نى خوش خبر ايتينك عجب عجب
- 4 هجرينك قرانگوسيده كرفتار ايكاج كونكل
كونكلوم ايويى پر شرر ايتينك عجب عجب
- 5 خلق كرديم بيرلا وفا عادتين توتوب
جورونك طريقه سين ذكر ايتينك عجب عجب
- 6 اول تاش باغبرلو كونكليه آخر نياز ايلا
اي آه صبحدم اثر ايتينك عجب عجب
- 7 مونجه تكبرونك بيلا اي حسن ايلينه شاه
بير كون كدا بيلا بسر ايتينك عجب عجب

XIII

(105b : 9—14, 106a : 1)

Remel - 0 - - - | 0 - - - | 0 - - - | 0 - -

- 1 حسن اچينده بير سنينك تيك دلر با بولغايمو هيچ
عشق ايليك داغى مين ديك مبتلا بولغايمو هيچ
- 2 يارب اول لعل لينك دين كيم ايرور تفرح روح
بو مينيك درديمغه اميد دوا بولغايمو هيچ

3. التفات ایتماى رقیب اسرو قیلور بیگانه لیک
اول اولوم لوك بیزکا بیر کون¹ آشنا بولغایمو هیچ
4. دست بیرماس چون یاقدین حاسد ایلکیندین سلام
کوز یتار بیردین حبیبیم مرحبا بولغایمو هیچ
5. اسرو بی پروالیغینکنی جدتین اشوردونک منکا
التفاتینک اول بروئقی تیک ینا بولغایمو هیچ
6. اشتیاق و درد و حسرت بیرلا مونداق خوار و زار
آستانینک دین بیراق اولسام روا بولغایمو هیچ
7. کرچه یوقتور کورک ایچینده سین بیگین سلطان بیگیم
بر و بحر ایجره منینک تیک بیر کدا بولغایمو هیچ

XIV

(106b : 2—6)

Remel - ۵ - - - | - ۵ - - - | - ۵ - - - | - ۵ - - -

1. کورمادیم هیچکیم جهاندا آفت جان شوخ شوخ
اوزی کافر سوزی شکر کوزی فتان شوخ شوخ
2. واقف ایرماس ذره اسلام وایماندین مکر
اول سنینک جادو قراقینک کیم قیلور قان شوخ شوخ
3. نیر اعظم ایرور چلبان ایلا قیلغان قران
اول بنا کوش اوزره انداق در غلطان شوخ شوخ

ون Yazmada¹

- 4 معجزات حسن ايلا هر دم كلیم الله ديك
جان چريکيني قرار اول زلف ثعبان شوخ شوخ
- 5 تا تيريك دور سيندين اوزکا قيلماغای هرکز کدا
ای یوزی کل قامتی سرو خرامان شوخ شوخ

XV

(107b:4—8)

Hezəc ۰ - - - | ۰ - - - | ۰ - -

- 1 ينه بيکانه سين باری نیچوک دور
وفادين يانه سين باری نیچوک دور
- 2 قیلیب شرط اول و آخر پشیمان
سوزونک دین تانه سين باری نیچوک دور
- 3 وفا خود یوق ولی جور و جفاغه
بسی مردانه سين باری نیچوک دور
- 4 رقیبلاردین هراسان ایردینک اول
ینا بیکانه سین باری نیچوک دور
- 5 کدانی مونچه عقل و فهمی بیرلا
دیدینک دیوانه سين باری نیچوک دور

XVI

(111a : 3—7)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 هر کیچه زولفونک خیالی که بو کونکلومکا توشار
مین بیلورمین داعی بو کونکلوم که میندین نی کیچار
- 2 خسته جایمغه سیورغاب تور ازلدین حاصلات¹
غصه و درد وبلا و فتنه دور قر
- 3 مین اولار حالت ته و سین ناز ایلا مغرور حسن
بو نی استغنا بولور ای اوز قولندین ییخبر
- 4 سین پریوش حورنی کورکایمو مین کیم بیر کیچه
جان شیرین تیک² قوچوب اوپوب اوپوسام تا سحر
- 5 گرچه یوق بیردا تیلار جان اول تار اغیزدین زکات
بوکداغه مونجه اچیفلا نما ای کان شکر

XVII

(113b : 9—14)

Hezec - - 0 | 0 - - 0 | 0 - - 0 | 0 - -

- 1 بستان که لطافت ته پری خانه کورونور
سین سیز منکا بیر منزل ویرانه کورونور

¹ Yazmada حاصل² Yazmada تیک تیک

- 2 بس مشكل ايرور بو منكا كيم درد دلیم نی
هر نیچه بیتیسام سنكا افسانه كورونور
- 3 بیر بیر باسیب ای سرو خرامان یورورونك دا⁴
بویینك سالیشینك اسرو ظریفانه كورونور
- 4 لایعقل اولور مین کیبی کر کورسه جالینك
ناصح که بسی عاقل و فرزانه كورونور
- 5 تا سیودی کدا مهر ایلا سین ماه لقای
ذرات جهان کوزیده بیگانه كورونور

XVIII

(114a: 1—7)

Muzari - - - | - - - | - - - | - - -

- 1 الله اکبر اوشبو نی زیبا جمال ايرور
کیم حسن ایچینده مظهر لطف و کمال ايرور
- 2 اول نقطه کیم خط ایچره توشوب تور عقیق اوزه
خضر و مسیح همدی کویا بلال ايرور
- 3 اولکونچه اول وفا و محبت نی یعنی کیم
مین اوزکا قیلسام اوشبو خود امر محال ايرور
- 4 سپنیدن نی یاشواری سوسامیش دور کونکول بسی
لعلینك اوچون که منبع آب زلال ايرور

⁴ Yazmada یورورونك دا

5. اندین جفا بیلا کیسامان¹ کونکلوم ای رقیب
والله سنکا بو فاسد و باطل خیال ایرور
6. ایمان مابین فراق اوتیدا بو جفا بیلا
کویدورما کین مینی بیکیم آخر وبال ایرور
7. مسکین کدانی محنت و درد و عذاب دا
هیران دمادم اولتورادور بو نی حال ایرور

XIX

(114a : 8-13)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - -

1. هر چان لعاینک تبسم قیلسا شکر ساچیلور
چون تکلم دین دم اورسه در و کوه ساچیلور
2. غالباً سین سنبلونکنی تاره دینک ای جان بو کون
کیم نسیم صبحدم دین عنبر تر ساچیلور
3. آی یوزونک نونک حسرتینده هر کیچه تانکغا دیکین
کوزلاریم نینک یاشیدین بیر اوزره اختر ساچیلور
4. غایت اعلا مراتب دین دورور کیم هر سحر
مقدمینک دا کنبد افلاک دین زر ساچیلور

5 بو کدا حسرت بیلا کوز معدنی دین دم بدم
لعینک اوچون هر قیان یاقوت اهر ساچیلور

XX

(116b : 5—11)

Remel - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - -

- 1 لعل سیرابینک دیک ای جان آب زمزم می بولور
یعنی کوثر سوی بیلا تنک شبنم می بولور
- 2 عقل سیغماس عشق اوینه کیم حریم خاص ایرور
لی مع الله کوییدا جبریل محرم می بولور
- 3 هر قوشی عنقا دیکول دور هر بشر انسان ایماس
کیمسه کیم آتی براهیم اولسه ادهم می بولور
- 4 ای کونکول هر نیچه کیم جانینکغه تیکدی درد و غم
نی بوشار مردانه بول دلبر غمی غم می بولور
- 5 اوشبو یولدا قان یوتوب ثابت قدم بولماق¹ کیراک
جرعه ایچکان کیشی بو جام دین جم می بولور
- 6 اول کیشی دین کیم صفا الماس طریق غفلدین
لاف عشق اورماق لیغ ای ناصح مسلم می بولور
- 7 چشمه نوش زلالینک دین کداغه قطره
کر عنایت ایلاسانک تیتی بیکیم کم می بولور

¹ بولماق Yazmada

XXI

(118b : 6—12)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 ای صبا اول غنچه خندانومونك¹ حالی نیدور
 دلبریم عمریم امیدیم جانومونك حالی نیدور
- 2 اول اوزی رعنا سوزی غوغا کوزی عین بلا
 ساچلاری یلدا مه تابانومونك² حالی نیدور
- 3 بحر احسان و مروت معدن لطف و کرم
 تیشلاری در لبلاری مرجانومونك حالی نیدور
- 4 کورکاوکلار³ رونقی نازک بدن لاز سروری
 اول ظرافت مسندی نینك خانومونك حالی نیدور
- 5 قایغودین دایم بیراق ایردی وشادی غه یاقین
 ایعدی بیلماس مین کیم اول سلطانومونك حالی نیدور
- 6 موندنا مین باری بسی رسوا و دشمن کام مین
 اندا یارب اول سیور جانانومونك حالی نیدور
- 7 ای خوش اول چاغلار که دهشت سیز سوزار ایردی مینی
 هر کیشی دین کیم مینیک درخانومونك حالی نیدور

1 Yazmada خندانومونك

2 Yazmada تابانومونك

3 Yazmada کورکاولار

XXII

(119a : 7—12)

Müctes 0 - 0 - | 0 0 - - | 0 - 0 - | 0 0 -

- 1 اوشول پرى نه ملايك صفت لو حور بولور
که کر بشر دیسه آنی کیشی قصور بولور
- 2 تجلیات جمال و جلال قیلدی عیان
طلوع مظهر حسنونک بو نی ظهور بولور
- 3 یوزونک دا قیلسه بولور صنع حق مشاهده سین
بو نی صفا نی طراوت داغی نی نور بولور
- 4 حبیب غیرتی دین بولما ای محب غافل
که کورک ایلی ایشیتیب حسینه غیور بولور
- 5 نسیم صبح کیتوردی وصال مژده سین آه
بو نی فرح بو نی راحت بو نی سرور بولور
- 6 عظیم ماتم ایورر شوم رقیب یوزین کورماک
بو نی تکبر و نی عجب و نی غرور بولور

XXIII

(120a : 3—9)

Hezec - - 0 | 0 - - 0 | 0 - - 0 | 0 - -

- 1 شیرین دوداقینکی¹ صنبا جان دیسه بولور
چون کاسه داغی غنچه خندان دیسه بولور
- ¹ Yazmada دوداقینکی

- 2 شول غىغب سيمين كيم ايرور آب معلق
نازك لو كيدىن چشمه حيوان ديسه بولور
- 3 كر نار ديسام اغزىنىك و بيلينكى كمانى
چين دور عجب اثباتى و يالغان ديسه بولور
- 4 جور و ستم و ناز و عتابىنىكى حقيمدى
لطف و كرم و جود ايللا احسان ديسه بولور
- 5 سارىغ يوزومه قانلو ياشيم نىك قطراتين
التون يوزومه لعلى دىن افشان ديسه بولور
- 6 چون توشتى كدانينىك ايلينه خاتم لعلينىك
بو معجز ايللا آنى سليمان ديسه بولور
- 7 هر نيچه كه ويران ايسه كونكىلى بو سوزيندىن
حقا كيم آنى كنج درافشان ديسه بولور

XXIV

(10-4 : 120b)

Hezec 0 - - - | 0 - - - | 0 - - -

- 1 بيكىم قولغا عطا بولماسه بولماس
سنىك لطفونك منكا بولماسا بولماس
- 2 بو تورلوك حسن و لطف و شيوه لارغه
سنىك جانيم فدا بولماسه بولماس

- 3 ساجينك زنجيرينه ديوانه كونكلوم
قراريب مبتلا بولمسه بولماس
- 4 بو اوت كيم سالدى جانغه نار يىنكاقينك
زالال ايرينيك دوا بولمسه بولماس
- 5 شفا اوچون ايشيكنيك توپراغيندين
كوزومكا توتيا بولمسه بولماس
- 6 جفالار حدتين آشتى ديسام ايتور
لطيفلاردىن جفا بولماسا بولماس
- 7 سىنىك ديك شاهنىك استانهسىنده
منىك ديك بير كدا بولمسه بولماس

XXV

᳚(122a : 9—14, 122b : 1)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - -

- 1 ای بيكىم سين سيز تيرىلك بير بلاى جان ايميش
كىم اينك دردى قاشينده يوز اولوم حيران ايميش
- 2 كاشكى هرگز ميسر بولمغاي ايردى وصال
طاقبت يوز درد و حسرت بيرلا چون هجران ايميش
- 3 بيلماس ايرديم¹ دولت ديدارينكىز قدرين برون
ايمدى بيلديم كيم زمان وصال خوش دوران ايميش

¹ Yazmada ايردى

4. عاشقی کیم یار اداقی انلیدا باش اویناماس
لاف عشق اورماق انکا تحقیق بس تاوان ایمیش
5. محنت و رنج و بلا و غصه و درد و فراق
هرنی کیلسه خوش تورور چون تینکریدین فرمان ایمیش
6. اندا کیم سیندین وفا توتتی طمع مسکین کونکول
شکسین بیلدیم کیم اسرو کول و هم نادان ایمیش
7. بو کدا یالغوز کرفتار اولمادی هجرانقه کیم
کنبد افلاک بغری داعی اندین قان ایمیش

XXVI

(122b : 9—13, 123a : 1—2)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

1. کام و ناکام ایشیکینک دین کیتیم ای جان الوداع
چون قضادین مونداق ایرمیش حکم و فرمان الوداع
2. دولتینک دین خوش کیچوردوم مدتی عمر عزیز
چندا اول کام و ذوق و عیش و جولان الوداع
3. بس صداع ایردی فغانیدین اولوسقه ای بیکیم
مشکل ایشنی قیلدیم آخر ایلکا آسان الوداع
4. جوی نونونک سوی ایرمیش آب کوثر شکسین
روضه رضوان داعی باغ حیوان الوداع

- 5 ای درینا کیم تغافل بیرلا کیچتی مونجه عمر
بیلما دیم قدر شمال و باغ زاغان الوداع
- 6 یچه کیم قانیدین ایچتی سونمال قامتینک
تاپما دیم سیندین بر ای سرو خرامان الوداع
- 7 کر کدا باردی ایلیک تین باک ایماس سین ییخی قال
کامران لیق بیرلا ای سلطان خوبان الوداع

XXVII

(123a : 4—8)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 آه کیم توشتمو بیراق اول کلعداریمدین دریغ
تاپمایین جان مقصدی لعل نکاریمدین دریغ
- 2 یورا کیم قات قات جفادین غنچه دیک قان باغلا دی
کورما دیم بیر کون وفا اول نوبهاریمدین دریغ
- 3 وادی هجرینک دا حسرت بیرلا جان بر دیم بیکیم
بولادینک واقف منینک بو حال زاریمدین دریغ
- 4 اولکایم دین سونکرا هریر ذره توپراغ دین
کر کدر قلسانک ایشیتکای سین مزاریمدین دریغ
- 5 کوبکوی و دربدر بولدی کدا در دینک دین آه
ایتقیل باری که مسکین خاکساریمدین دریغ

XXVIII

(126b : 1—7)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 ساقیا یاز اولدی کیل بهر خدا بولغیل شفیق
دفع محنتغه کیتورکیل جرعه راح رحیق
- 2 خوش توت آخر بیر دمی پیزی که بو دنیای دون
بی وفا مکاره دور بی ثبات و بی طریق
- 3 قویقین ای بخت اویقودین توقین سعادت ایتا کین
بیر تامل قیل چمن ساری کر ایرورسین شفیق
- 4 هر ریاحین کیم کورارسین صحن بستان ایچره آم
بیر سمبیرینک کوزی یاخود یوزی دور ای رفیق
- 5 ذوق ایلا نوش ایلا جام باده کلرنک کیم
خوش توتار سرو سهیغه ارغوان جام عقیق
- 6 ناصحا درد دلیم نی بیلماسانک معذور سین
چون که بیلمای دور بلی ساحل داکی حال غریق
- 7 کوهر معنی تیلارسین ای کدا غواص اولوب
لیک حاضر بول که بحری دور بو عمان بس عمیق

XXIX

(130a: 13, 130b : 1—6)

Hezec 0 - - - | 0 - - - | 0 - -

- 1 ساچينك ديك بار ايكاج مشكين سلاسل
نى حاجت عنبر اشهب دین حمایل
- 2 زلال ایزینك اوزه اول خال مشكين
بلا دور نیلایین جانیغه نازل
- 3 قوش هر یچه کیم بولسه جهانگیر
یچوک بولسون یوزونک بیرلا مقابل
- 4 خیالینك معتكف دور چون کونکلدا
نى مانع دور بیکیم بعد منازل
- 5 فراقینك وادی سینده هیچ تاپیلماس
منینك ديك بیر ینا مهجور بی دل
- 6 کونکول تسخیری اوچون سحر ایلیندین
قراقینك دور بسی استاد کامل
- 7 کدا کونکلینی بیر کون قیلما دینك شاد
سینك سلطان لیغینك دین پس نى حاصل

XXX

(130b : 8—14)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 ای جمالینک دین فلک دا مشعل تابان خجیل
- کوزلارینک دین دور داغی هر صبحدم چولپان خجیل
- 2 چندا ایرینک نینک¹ زلالیندین کیم آندین اوفتایب
باشونوب ظلمتغه کیردی چشمه حیوان خجیل
- 3 برک نسرین اوزره مونداق زلف و خالینکنی کوروب
هیچ غریب ایرماس که بولغای سنبل و ریخان خجیل
- 4 اول تار اغزینک رمزی دین فهم ایتی کویا شمسه
کیم چندا بولدی مونداق غنچه خندان خجیل
- 5 کوزلارینک حیرانی مین کیم مونچه ناحق قان قیلیب
ایمانیب هیچ بولمادی اول جادوی فتان خجیل
- 6 بیلمادی حسنونک رموزین یوقسه حالغه دیکین
قالغای ایردی چاه ایچینده یوسف کنعان خجیل
- 7 بو کدانینک اوتلوق آهیندین داغی کوز یاشیدین
بولدی برق جان کداز و قطره نیسان خجیل

XXXI

(131a : 7—11)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 ای مینی مونداق جهاندا خاکسار ایتکان کونکول
یار زلفی تیاک پریشان روز کار ایتکان کونکول
- 2 مونچه عیش و عشرت و لذت ایچینده دنیادا
محنت و درد و بلانی اختیار ایتکان کونکول
- 3 مونچه ییل یتقان جواهرنی جکر خون لیغ بیلا
کوز یولیندین بارچه نی ضایع نثار ایتکان کونکول
- 4 بنده نیتک کیم بار ایدی بیر چاغدا یوز مینک اعتبار
ایل قاشیندا ایت کینی بی اعتبار ایتکان کونکول
- 5 آب رویی قرا بیرکا توکوب تور کورماین
دربدر مسکین کدانی خوار و زار ایتکان کونکول

XXXII

(132b : 7—14)

Hezec 0 - - - - | 0 - - - - | 0 - - - -

- 1 غم و درد اورنادی جانیم نی سین بیل
طیبیم ایمدی درمایم نی سین بیل

- 2: اولوس نينك انليدا فاش ايتينك اي ماه
 مينيك بو راز پنهامي ني سين بيل
- 3: صبا اول ساچلاري سنبلغه يتكور
 بو احوال پریشایم ني سين بيل
- 4: بو ظلمت ته منكا يتكوركين اي بخت
 اوشول شمع شبستایم ني سين بيل
- 5: توکارسين دم بدم جلا دلار تينك
 يازوق سيز بو مينيك قایم ني سين بيل
- 6: سلاسل سنبلونك نينك كفری بوزدی
 بنای¹ زهد و ایمایم ني سين بيل
- 7: منكا غمزه نك نه کیم اوق آتسه ايتور
 يوراکدا ساقلا پیکایم ني سين بيل

XXXIII

(134a:1-9)

Remel - - - | - - - | - - - | - - -

- 1: دلبرا بولدی هوا طبعیدا پیدا اعتدال
 عیش و عشرت چاغی کیلیدی کیتی دوران ملال
- 2: روزه ایامی سلامت لیغ بیلا رفع اولوبان
 شکر لله کیم هلال عید کور کوزدی جمال

1. Yazmada بنا

- 3 واقعا باردور خیالی اوشبو آی باشیدا کیم
کیچ قورون کورکوزدی سلطان فلک طغرای ال
- 4 یوزونکوز بیرلا کر لاف اورسه بوشاس تولون آی
اصل چون کچ طبع ایرور باری خیالی دور محال
- 5 مست ا کر چیقسانک بوکون کشت خیوان قیغالی
ایل بولور باری قتیل وبوینونکا قالور وبال
- 6 حیرت ایچره عید که خلقی نمازین ترک ایتیب
سورغوسی بیریرلیسی دین محو اولوب کیم کیف حال
- 7 شمع خاور دور کمال اوجیندا الحق طلعتینک
تا دم صبح قیامت کورماسون یارب زوال
- 8 منبع نوش لبینکنی تاپقامین دیب ایستایو
سنک خارادین چیقیب حیران یورور آب زلال
- 9 دستکیر اولغونک یوق ای سلطان کدای خستهغه
هر نیچه قیلسه قرا بیر دیاک آنی غم پایمال

XXXIV

(134b : 12—13, 135a : 1—3)

Hezec - - - | - - - | - - - | - - -

- 4 ای یوزی قمر کوزی قران قاشی هلالیم
کیل کین که فراقینک تونیدین توتتی ملالیم

- 2 ايلكيم سننك ايكنينك دا اكر بولسه حاييل
خود بهراك ايرور دوست كه بوينونكدا وباليم
- 3 هجرينك منكا ظلميني بيكيم حدتين اشوردى
احواليه بير رحم ايتا كور نيتى اى ظالم¹
- 4 يوز التونى چون بار دورور و ياش عقيقى
آرتوقسى اكر بولمادى نيتى زر و مالم
- 5 ساغينا كه مشتاق ايمان اى طيار قدسى
كوزومدين اوچارسين نيتاين يوق پر و مالم

XXXV

(136b : 13, 137a : 1—4)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 دلبرا لعلينك حيات جان ايميش دوك بيلماديم
بوكونكلنونك دردينه درمان ايميشدوك بيلماديم
- 2 حالى كيم سيندين ييراق اولدوم عزيزيم انكلاديم
كيم وصالينك دورى خوش دوران ايميشدوك بيلماديم
- 3 حلقه حلقه سنبلونك اول برک نسرينينك² اوزه
كفر محض و رونق ايمان ايميشدوك بيلماديم

¹ Böyle !² Yazmada نسرینینک

- 4 سوسادی کونکلوم بفايت وادی هجرينك دا آه
 خاک پاینك چشمه حیوان ایمیشدوك بيلمادیم
- 5 کونده هرساعت بیراقدین آی یوزونك نظاره سی
 مین کداغه عمر جاویدان ایمیشدوك بيلمادیم

XXXVI

(138b: 11-13, 139a: 1-4)

Hezec - - - | - - - | - - - | - - -

- 1 چون کشت او چون اتلاندينك ایا سرو روايم
 يتی تی کردونغه منينك آه و فغایم
- 2 آت اوستیده اول شبل ظریفانه نی کورکاج
 عقل وخرديم کيتتی داعی قالمادی جايم
- 3 کر هجر ایلیدین بولسا خلاصی منکا بیر کون
 قربان اولاین قاشینکا ای کوزی قرايم
- 4 ای وای که بو تیناغور و¹ قانلو یاشیمدین
 فاش اولدی اولوس قاشیدا اسرار نه ایم
- 5 بار دور نیتیم کیم قدمینک دا اولای آخر
 کر چرخ فلک بیرلا اجل بیرسا امايم
- 6 رحم ایلا بوکون خسته کونکول حالینه ای جان
 کیم تانکلا تیلاب تا پماغاسین نام و نشایم

شاد ایتسانک اکر لطف ایتیمان نیتی نی بولدی
 وصلینک بیلا بو خسته کدا کوننلینی خایم

XXXVII

(142a : 12—13, 142b : 2—3)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

1 یارب اولکون کورکامین کیم سین منکا یار اولغاسین

لطف ایلا خسته کونکولکا یاه غمخوار اولغاسین

2 اسرو نی پروا بولوب سین بنده دین ایا یقین

بولغوسی دور یاه بیرکون کیم طلبکار اولغاسین

3 ای رقیب آخر غمیدین شادمان دور سین بسی

کورکامین یارب که مین تیک زار و بیمار اولغاسین

4 اندا واقف بولغاسین عشاق دردیندین بیکیم

کیم مینک دیک عشق ایلیکیکا کرفتار اولغاسین

5 جعد زلفونک دا کدادین یادکاری دور کونکل

اول غریب احوالیدین باری خبردار اولغاسین

XXXVIII

(148b : 13, 149a : 1—7)

Hezec 0 - - - - | 0 - - - - | 0 - - - -

1 فراقینک حدتین آشتی اسرو ای ماه

سینی درد دلیمدین قیلیم آگاه

- 2 اونوتماق ليق سنيك تيك درباي
ني سوز بولغاي حبييم حاش لله
- 3 نيازيم بودورور كيم اوز قولونك ني
اونوتوب سهل اولاياد ايللا كه كاه
- 4 سنيك عشقنيك دا مين ثابت قدم مين
ني كيلسه باشيمه الحکم لله
- 5 ميني خود اولتورور هجرنيك وليكن
پشيمان بولماغاي سين ينا ناكاه
- 6 تيلار كوتكلوم كه اولسام مقدمينكده
همين اوق تور منكا دنيا دا دلخواه
- 7 منكا اي جان عنايت بيرلا لطفونك
بروقى ديك ايماس تور نيلاين آه
- 8 كداني كور كه اغزينك حسرتيندين
عدم تينك وادي سينده بولدى كهراه

XXXIX

(149b: 6—10)

Müctes - - | - - | - - | - - veyā - -

- 1 عجب سلاسل مشكين دور اول بلاي سياه
كه كور كاج آني كونكول بولدى بير يولي كهراه

- 2 بو چرخ بولغالى پيدا كورونمادى هر كز
بىسپهر حسن و جمال اوزره بىر سىنىك تىك ماه
- 3 نى فرد جوهر ايرور درج حسن و لطف ايجره
تار اغزىنىك اشهد ان لا اله الا الله
- 4 فغان و درد و دريغا كه قد و آغزىنىك دين
كونكول مرادىنى تامماى يىراق توشتم آه
- 5 نى بولدى نىنى نى نقصان كال حسنونكغه
اكر بو بنده نى ياد ايلاسانك بىكىم كه كاه
- 6 فراق وادى سىدين مين نىچوك خلاص اولايين
بو بخت و طالع ايللا كىم ايرور منكا همراه
- 7 فراقىنىك ايجره كدا اسرو خوار و زار اولدى
هنوز حالتىدين بولمادىنىك دريغ آكاه

XL

(150b : 9—14, 151a : 1)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

- 1 اول جفاچى بىزكا بىر كون مبتلا بولغايمو آه
وصليدىن بو قاينولوق جان شادمان بولغايمو آه
- 2 غمزه نك ايلكىندىن يىنا اى شوخ فتان جان آرا
كوز يوموب اچقونچمه يوز تورلوك قران بولغايمو آه

- 3 مقدمينك دا ای عزیزیم جان شیرین بیرکایم
ایل اراسینده یینا بیر داستان بولغایمو آه
- 4 اسپرو سوساب تور مینوم قانیمه جلااد فلک
آی یوزونک کوز کونچه بیلمان¹ کیم امان بولغایمو آه
- 5 عاقبت بیر کون دیدینک کیم رحم قیلغوم دور سنکا
میندن اول کون دنیا دا نام و نشان بولغایمو آه
- 6 آستانینک دین رقیب لار بارچه قاورلار مینی
ایت لارینک خیلده² بیر کون ییزدا سان بولغایمو آه
- 7 داغ عشقینک بیرلا دور فخر و مباحاتم بیکیم
هیچ کداده اوشبو دولت لیق نشان بولغایمو آه

XLI

(152a : 13, 152b : 1—11)

Hezec ۰ - - - | ۰ - - - | ۰ - - - | ۰ - - -

- 1 زمانی صبحدم اندیشه بیرلا هم نشین بولدوم
که مدت لار اینک لا بولیش ایردیم هر قیان همراه
- 2 دیدیم کیم بیلسه بولماس دنیانینک ایشینی بعد الیوم
اگر تاپسا زوالی بو کمال سلطنت ناکاه

1 Yazmada بیان

2 Yazmada خیلده

- 3 کیم اولغای قابل اوش مکنتغه کیم بولغوسی دور شاه
کیما قالغای بو مونجه کیرودار ومنصب عالی
- 4 لسان الغیب تین کیلیدی قولاغیمغه خطابی کیم
شهشه زاده لار نینک سروری سلطان خلیل الله
- 5 عطا بخشگی کیم اینک رای فیاضین آلورلار
بوکون حقا رواج و فیض بحر و کان ومهر و ماه
- 6 اساس بزینی کورکاج خرد حیران بولوب ایتور
زهی عشرت زهی حشمت عجایب فر عجایب جاه
- 7 مصاف و رزم ایچینده هم مظفر بولغوسی لابد
ابدغه دیکرو چون ایرور ازل لطفی انکا همراه
- 8 اینک دیک شاه پیدا بولمادی عز بارکاهیندا
قضا فراشی الحق تیککالی بو خیمه و خرگاه
- 9 رفیع القدر سلطانی کیم آنینک آستانغه
تیلانچی تیک قویاش هر صبحدم بارور که شی لله
- 10 شها دور فرده خلق عالم نینک امیدی سین
مونونک تیک چون جهانده ذکر خیرینک توشتی درافواه
- 11 سنکا حتم اولغوسی دور سلطنت مردانه بول عیش ایت
امل ایلینی همت ایتا کیندین قیاماغیل کوتاه

- 12 كدا ايتور دعايى صدق بيرلا مستجاب اولسون.
 كيم ارور جمله ذرات جهانغه بو دعا دلخواه
- 13 كه بو شهزاده نينك كونكليدا كي مطلوبيني بيركين
 بحق مصطفى و آل و اولادى يا الله.

XLII

(152b: 15, 153a: 1—6)

Remel - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - - | - ۰ - - -

- 1 ای کونکول اول دم که سیودونک سین بو کوز و قاشنی
 خاطر عدا کیچتی کیم بات اویناغونک دور باشی
- 2 تاپسه بولماس چون که لعینک ساریدین نام و نشان
 یچه هر یان چاپتورایین مین بو مسکین باشی
- 3 یوقتوزور مهر و وفا کونکلونکده الحق ذره
 مضمر ایتمیش لار مکر سیم ایچره خارا تاشی
- 4 چون هر ایش قسمت کونینده بولدی تعیین ای حکیم
 یچه منع ایسکای سین آخر عاشق اوباشنی
- 5 سوزلاشوردا شکر ایرینکنی کوروب مصری نبات
 سوغه یاتیب انفعالیندین یاشوردی باشی
- 6 نور ایمان مههم اولدی سالماغیل بهر خدا
 برک نسریننک^۱ اوزه اول سنبل تولغاشنی

7 عمریدا مسکین کدا هیچ کورمادی عشرت یوزین
درد اوچون کویا یاراتمیش لار مین قلاشنی

XLIII

(153b : 1—5)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

1 خسته کونکوم نی بیکم نار تیک ینکاقینک اورتادی
قالغانین بیر یولی اول جادو قراقینک اورتادی
2 زلف و خالینکدین شکایت قیلمان ای جان و جهان
کیم منینک جانینی اول سیمین سفاقینک اورتادی
3 یوراکیم قان بولدی و هیچ تاپمادیم جان مقصدی
سوز بیلا آخر مینی شیرین دوداقینک اورتادی
4 کیمکا ایتای درد حالیمی نی تدبیر ایلاین
کیم مینی باشتین ایاق ظالم فراقینک اورتادی
5 آه و واویلا که بو مسکین کدانی عاقبت
حسرت و غم بیرلا درد اشتیاقینک اورتادی

XLIV

(154a : 9—14, 154b : 1)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - -

1 ای قدینک طوبی جمالینک روضه رضوان داعی
لبلارینک کوثر سوی دور چشمه حیوان داعی

- 2 بو مېنىڭ كۈنكلۈم تىغالى اللھ قىامت وھم ايتار
فتھ كۈزۈنك دىن كىم اسرو شوخ ايرور فتان داغى
- 3 اول عقيق ايرىنىڭ ھر كە كىم ساغىنسام¹ كوز ياشىم
حسرتىندىن لعل ايللا ياقوت ايرور مرجان داغى
- 4 ھر قىچان كىم سالسانك اول مسكين ساچىنكى يوز اوزھ
فى المثل تاراج دىن دور غارت ايمان داغى
- 5 كىمكا ايتاي نىلايىن بو قصە مشكلنى كىم
اورتانور بىچاره كۈنكلۈم ھجر اوتىنە جان داغى
- 6 كوزلاريم خونابه سىندىن منفعل دورلار بارى
دجله و نىل و فرات و قازم و عمان داغى
- 7 اى فراق آخىر اول آيىنىڭ آرزوسىندە توتماغىل
چىرخ كىردۈن دىك كىدانى اسرو سىر كىردان داغى

XLV

(154b : 3—7)

Recez - | - - | - - - | - - -

- 1 سىنجلايىن جھانده بىر دلبر مەلقا قانى
بىر داغى مېن شىكستەدىك زلفونكا مبتلا قانى
- 2 كورك ايلي كورويان سىنى بارچە مسخر اولدىلار
حسن و جمالنى سوز لايىق انكا وفا قانى

1 Yazmada ساغىنسام

3. بىر باقىبان قراقلارىنىڭ اولادى لار كونىكول قوشىن
جان داغى انتظار ايرور باقى بىر قيا قانى
4. اوشبو مرض علاجىنى سىن نى بيلورسىن اى طيب
يار دودا قىدىن مېنىڭ دردىمە بىر دوا قانى
5. ھىر ايليدىن كداغە كۆب جور و جفا تىكار بىكىم
دادىنى كىمدىن اىستاسون سىن كىي پادشا قانى

XLVI

(155a:12—13, 155b: 1—3)

Hezec. ۰ - - - | ۰ - - - | ۰ - - - | ۰ - - -

1. اول آى كىم مھز ايللا بو كونىكولمە آرام جان بولدى
ناغو يارب ىنا مونداق منكا نامھربان بولدى
2. نى جور ايرور تعالى الله كىم اوشبو خسته كونىكولمى
فسون وسحر ايللا آلب پرى ىنكلىق نھان بولدى
3. عجب عيار پر فن دور اىنىڭ جادو قراقى كىم
قىجان كە بىر قيا باقى جهان اىجرە قران بولدى
4. اوشال شىكل وشىباىلى كوروب كىچى بو كونىكولمەكا
كە بىر كون بى وفا بولغاي منكا آخر ھان بولدى
5. كداى خسته دلنى كور كە آخر ملك ھستىدىن
تار¹ اغزىنىڭ شوقىدىن مسكىن نى بى نام و نشان بولدى

¹ Yazmada تا

XLVII

(155b : 5—11)

Hezec - - - | - - - | - - - | - - -

- 1 بىر يولى اونوتونك صنأ عهد و وفانى
حدىدىن اشوردونك منكا انواع جفانى
- 2 زلفونك كىبى حالىمنى رقىب ايتى پرىشان
تىنكىرىم ينا كم قىلسون اوشول يوزى قرانى
- 3 هرمد تىكار ايلدىن منكا يوز طعن و ملامت
وصلىنك اوچون اى جان¹ چىكارام² موئجه بلانى
- 4 كوزوم بىلا كونكلومده مقام ايتى خىالىنك
قابل كوروب اوخشار مكر اول آب و هوانى
- 5 اى وای كه هجران مینى اولتوردى يازوق سىز
تغىر ايتا بىلمان نىتايىن حكىم قضانى
- 6 توتوم كه فلك نوح بقاسىن منكا پىردى
سىن سىز نىتايىن عمر عزىزىم بو بقانى
- 7 وصلىنك بىلا تىر كوزكىن ويا بىر يولى اولتور
جان تارتوره دورغىنچه بىكىم خسته كدانى

¹ Yazmada yok.

² Yazmada چىكارام

XLVIII

(156a : 6—14)

Remel - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - - - | - 0 - -

- 1 نیتیم آخر کیم عنایت کوزیدین سالدینک مینی
ای یوز اثباتی بیلا ایکی کوزوم نونک روشنی
- 2 ساغینور بولسام وصالینک دورینی قان بیغلارام
کیم منکا اول لطف و احسان و عنایت لار قانی
- 3 انتظارینکده چیقارغه یتتی جان چیقیل روان
اوش بو آق ایودین قرا کوزوم داعی تیر کوز مینی
- 4 بیر یوزینده غمزه نکیز تیک یوقتورور قان توک کوچی
سیر کا ختم اولدی جهانده عاشق اولتورماک فی
- 5 پرورش قیلدیم یوزاک قانی بیلا کوز یاشینی
دوست ساغیندیم نی بیلدیم کیم ایرور جان دشمنی
- 6 یارغوم معلوم ایماس بیلمان نی تقصیر ایلادیم
موندین آرتوق کیم ارادت لار بیلا سیودوم سینی
- 7 کوهر مقصدنی یتتی کر عنایت ایلاسانک
درج لعلینک دین ایا حسن و لطافت معدنی
- 8 یرلیغ عشقینک بیلا سلطان عالم مین بیکیم
نیچه کیم بولسام فقیر ای حسن ملکیندا غنی

9 مین کدانی ایتور ایرمیش سین کیم اولتور کوم دورور
موندین آرتوق کیم عنایت کوزیدین سالدینک مینی

XLIX

(159a : 8—14, 159b : 1—2)

Hafif - - | - - | - - | - - - veya - -

- 1 جان باغیشلاز کوزونک قیا باقاری
یتتی کر توشسه بیزکا بیر نظری
- 2 نی عجب نخل ایمیش نهال قدینک
کیم باری ناز ایرور اینک شمری
- 3 بیر بلا دور قرا جائیغه ساجینک
قاش و کوزونک قرا بلا سینکاری
- 4 هجر تونی بیچه اوزون بولسه
بولغوسی باردور آخری سحری
- 5 خمردین یخشی یوق جهانده نعیم
بولماسا کر خار و درد سری
- 6 کیچه الماس کونکل ساجینک خمیدین
نیتسون اندین چو یوقتورور کدری
- 7 کوردی قاشینکده طالعیم نی حکیم
دیدى اوش آی باشینده دور خطری

- 8 مین فقیر آھی دین حذر قیلا کور
 کیم غریب آھی نینک بولور اثری
- 9 دیر رقیب یارارام کدا یورا کین
 تیک اورور لاف و ذره یوق جگری

L

Müstezad

(149a : 9—14, 149b: 1—4)

Hezec - - | 0 - - - 0 | 0 - - 0 | 0 - - || - - 0 | 0 - -

1	ای غمزه سی فتنه کوزی فتنان اوزی آفت	رحم ایله بوجانه
2	حتم اولدی سنکا سلطنت ملک لطافت	ای شاه یکانه
3	شک سیز بو یوراک قاینه پرورده بولوب تور	اول لعل روا بخش
4	پیدا و معین دور ایاکان ظرافت	کوب قیلما بهانه
5	چون قالماس ایمیش نام و نشان و ستم و جوز	بیداد نیدین دور
6	داد ایلا بیکیم کیم اوتادور دور خلافت	اوش کیچتی زمانه
7	آتقاندا کوزونک ناوک دلدوزنی هر یان	ای شوخ جفا کیش
8	هر نیچه بار ایردی آراده بعد مسافت	جان ایردی نشانه
9	جان دین رمقی قالدی کدانینک بدینده	ای روح مجسم
10	شیرین دوداقینک دین قدری قیلغین اضافت	تیرکوز آنی یانه